

Överenskommelse om samverkan för regional utveckling 2023–2026

Mellan Region Västerbotten och
kommunerna i Västerbottens län

Överenskommelse om samverkan för regional utveckling 2023–2026

Produktion: Mona-Lisa Fjellström, Region Västerbotten

Grafisk form: Helen Bäckman, Region Västerbotten

Innehållsförteckning

Inledning	4
Avgränsning	4
Ett gemensamt ansvar och åtagande	5
Finansiering av samverkan	5
Uppföljning och revidering	6
Samverkansområden	7
Västerbotten – en nytänkande och smart region	8
Västerbotten – en region med Platsbaserad hållbar näringslivsutveckling	8
Västerbotten - en nära tillgänglig region	8
Västerbotten – en region med hållbara livsmiljöer	8
Västerbotten – en hälsofrämjande region	8
Västerbotten – en region rik på kompetenser	8
Samverkansorganisation	9
Förtroendepersonsorganisation	10
Tjänstepersonsorganisation	11

Inledning

Den regionala utvecklingen skapas av människor, organisationer, företag, inom och utanför Västerbottens län. Västerbottens läns kommuner har en stor påverkan på länets utveckling genom sina kommunala uppdrag och arbete med hållbar tillväxt och attraktivitet. Region Västerbotten har det regionala utvecklingsansvaret i Västerbottens län och ska samordna, bidra till genomförandet, samt följa upp det regionala utvecklingsarbetet.

Från och med den 1 januari 2019 bildades en ny organisation, regionkommunen Region Västerbotten genom att Regionförbundet i Västerbottens län och Västerbottens läns landsting slogs ihop. Den nya organisationen tog då över regionförbundets uppgifter inom det regionala utvecklingsuppdraget, samt landstingets ansvar för regional hälso- och sjukvård.

Med bildandet av Region Västerbotten följde en samverkansöverenskommelse mellan länets kommuner och regional utveckling vid Region Västerbotten för perioden 2019 - 2022. Region Västerbotten och länets kommuner ville att samsynen, samarbetet och samverkan i utvecklings- och verksamhetsfrågor från det tidigare regionförbundet även skulle prägla samarbetet från och med 2019. Under mandatperioden 2019 till 2022 har samverkansöverenskommelsen utvärderats vid två tillfällen: Först genom en halvtidsutvärdering våren 2020 och sedan under hösten 2021 i form av utvärderingsdialoger som skett vid två tillfällen i alla forum inom samverkansstrukturen. Resultaten av dessa utvärderingar visar på att samverkan inom de regionala utvecklingsfrågorna har stärkts med nuvarande samverkansstruktur under mandatperioden 2019–2022.

Samverkan för länets utveckling handlar om att samverka kring det regionala utvecklingsuppdraget, men även att hitta former för att stärka länets utveckling genom samverkan mellan kommuner och mellan kommunerna och regionen i frågor som har sin grund i primärkommunala uppdrag som till exempel skola, samhällsplanering och social välfärd. Kommunerna och Region Västerbotten sluter därför denna överenskommelse för att skapa en god och effektiv samverkan för länets utveckling och gemensamma bästa.

Grunden för samverkan mellan regionen och kommunerna är lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar. Av lagen framgår att en region har särskilt ansvar för regionalt utvecklingsarbete, samt att den ska samverka med kommunerna och med andra parter. Av lagtexten framgår att regionen ska samverka med kommunerna och att regionen ska främja regional utveckling.

Genom överenskommelsen om samverkan samlar kommunerna och regionen en gemensam strävan, uppdrag, aktiviteter och resurser i en gemensam samverkansplattform. Överenskommelsen bygger på ett gemensamt åtagande för länets utveckling, genom ömsesidigt förtroende och delat ansvar för överenskommelsens genomförande.

Avgränsning

Utöver det som anges i denna överenskommelse finns andra samverkansytor mellan kommun och region. Ett sådant är regionledningsmöte där kommunledningarna och regionledningen möts under ledning av Regionstyrelsens ordförande. Ett annat är den samrådsstruktur som finns kopplat till vård- och omsorgsfrågor, samverkansform vård och omsorg. Denna överenskommelse omfattar verksamhetsområdet regional utveckling.

Ett gemensamt ansvar och åtagande

Genom denna överenskommelse gör Region Västerbotten och kommunerna i Västerbottens län ett åtagande att samverka kring det gemensamma ansvaret att genom sina respektive uppdrag utveckla länet för de människor som bor och verkar här. Överenskommelsens innebörd för de enskilda kommunerna tydliggörs genom individuella samverkansavtal.

Den regionala utvecklingsstrategin anger länets gemensamma inriktning för regional utveckling i Västerbottens län. Visionen för strategin är: "Västerbotten - en attraktiv region där olikheter skapar utvecklingskraft". Överenskommelsen ska bidra till att stärka det lokala och regionala utvecklingsarbetet i Västerbottens län. En viktig del i detta är att inom samtliga områden integrera ett miljö- och klimatperspektiv, bidra till att skapa jämställdhet mellan kvinnor och män samt arbeta för mångfald och likabehandling.

Samverkan mellan regionen och kommunerna bidrar till att utveckla och stärka välfärden samt till att gemensamt uppnå målen för det regionala utvecklingsarbetet genom att:

- Öka kvaliteten och effektiviteten i de kommunala och regionala uppdragen
- Utveckla det långsiktiga strategiska arbetet med regional utveckling
- Höja den gemensamma kunskapen om länets utvecklingsförutsättningar
- Skapa tillit och förståelse för parternas uppdrag, ansvar och förutsättningar
- Stärka sammanhållningen och samarbetet för länets utveckling

En effekt av samverkansmodellen är också att statliga, regionala och kommunala medel samlas och riktas mot gemensamma mål och därigenom ökar effektiviteten och kraften av de samlade resurserna.

För att uppnå målen styr och finansierar regionen och kommunerna en gemensam samverkansstruktur som innefattar regionalt utvecklingsarbete, samverkan kring mellankommunala frågor samt gemensamma verksamhetsåtaganden. Samverkansstrukturen ska ha effektiva arbetsformer som säkerställer transparens och delaktighet. Ansvarsfördelning och roller i det operativa arbetet mellan nätverk och politiska forum klagörs i de årliga verksamhetsplanerna.

Finansiering av samverkan

Kommunerna och regionen ansvarar gemensamt för att finansiera administration och tjänstepersoner kopplade till förtroende-personsorganisationen, beredningsfunktioner samt samordning av samverkansområden.

Det regionala utvecklingsarbetet finansierar regionen genom den regionala utvecklingsnämndens budget. Kommunerna förstärker arbetet genom en grundfinansiering se bilaga 1 avgifter för kommunerna 2022. Utgångspunkten för uppräknings under kommande år är SKR:s årliga ekonomirapport i maj för kommunerna och dess prognos för kommunernas kostnadsökning.

Administrationn av samverkansstrukturen ligger i första hand hos regionala utvecklingsförvaltningen inom Region Västerbotten. Kommunerna och regionen deltar aktivt på politisk nivå samt tjänstepersonsnivå, och bidrar med finansiering till den gemensamma strukturen.

Utöver detta finansieras nätverk, plattformar, projekt med mera genom särskilda avtal eller i gemensamma projekt mellan regionen och kommunerna. Utgångspunkten för finansiering av nya samverkansavtal är att kostnadsfördelningen baseras på befolkningsstorlek, men kan anpassas efter behov. Samverkan finansieras alltså i tre former:

- 1) Grundfinansiering för samverkan inom regionalt utvecklingsarbete
- 2) Särskilda samverkansavtal
- 3) Gemensamma projekt med extern medfinansiering

En förteckning över de särskilda avtal som är verksamma vid ingången av denna överenskommelse för respektive kommun biläggs de individuella samverkansavtalen. Se bilagan avgifter för kommunerna 2022.

Uppföljning och revidering

Överenskommelsen sträcker sig över fyra års tid och aktualitetsprövas inför varje ny mandatperiod. Överenskommelsen följs upp genom löpande utvärdering. Aktualiseringsprövning sker under 2024 samt under överenskommelsens sista år. Vid utvärderingen och aktualitetsprövningen förs dialog kring överenskommelsen i sin helhet, vad gäller arbetsformer och resultat samt dess finansiering och samverkansstruktur. Samverkansresultat och effekter på den regionala utvecklingen följs upp och utvärderas i huvudsak inom ramen för arbetet med den regionala utvecklingsstrategin och kommunernas verksamhetsuppföljning.

Samverkansområden

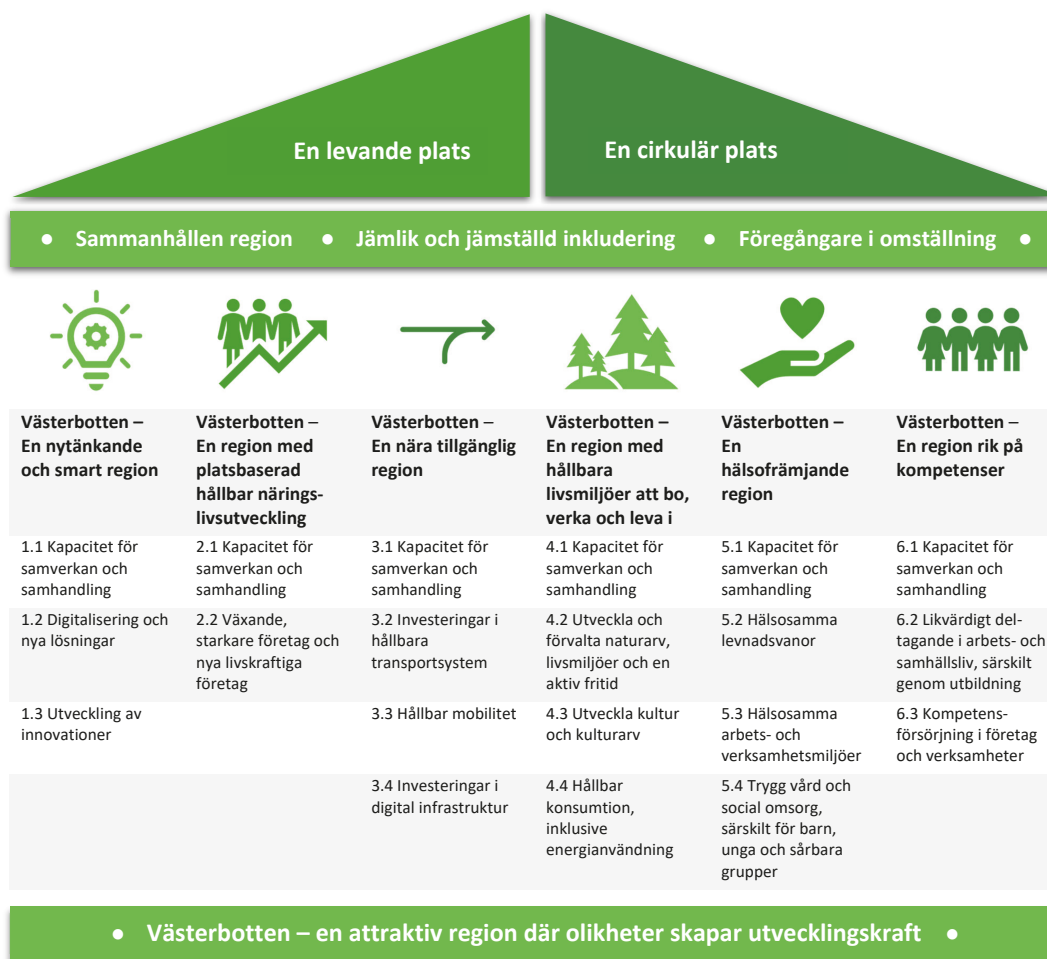
Enligt den regionala utvecklingsstrategin för Västerbottens län (RUS) uttrycks målen för en hållbar utveckling i Västerbotten med tre inriktningar och sex prioriteringar. De tre inriktningarna beskriver de perspektiv som behöver genomsyra arbetet för att olikheter ska skapa utvecklingskraft och förverkliga målsättningarna i den regionala utvecklingsstrategin. De tre inriktningarna är; Sammanhållen region, Jämlik och jämställd inkludering och föregångare i omställningen.

Figur 1: Den regionala utvecklingsstrategins inriktningar och prioriteringar

Västerbotten ska vara en levande plats och en cirkulär plats, vilket har brutits ned till tre inriktningar

- En sammanhållen region
- Jämlik och jämställd inkludering
- Föregångare i omställning

Dessa inriktningar, som ska genomsyra allt arbete, binder sedan samman sex olika prioriteringar med tillhörande delprioriteringar.

Överenskommelsens samverkansområden bygger på den regionala utvecklingsstrategin (RUS) sex prioriteringar. Samverkansområdena ska stärka samverkan mellan kommunerna och regionen på både tjänstepersonsnivå och förtroendepersonsnivå.

För arbetet inom samverkansområdena har såväl regionen som kommunerna ansvar för att driva arbetet framåt. Varje samverkansområde kan ha nätverk, verksamheter och projekt kopplade till sig. Varje samverkansområde informerar Kommunchefnätverket och Primärkommunala delegationen kring processer och händelser av principiell beskaffenhet eller större vikt.

Västerbotten – en nytänkande och smart region

Inom detta samverkansområde samlas insatser för att gemensamt stärka arbetet med digitalisering, innovation och nya lösningar. Nätverk inom Näringslivsutveckling och innovation

- EU och internationella frågor
- Andra frågor kopplade till näringslivsutveckling och innovation
- Digitalisering

Västerbotten – en region med Platsbaserad hållbar näringslivsutveckling

Inom detta samverkansområde samlas insatser för att stärka kapacitet och samverkan för samhandling. Internationella frågor som till exempel EU:s fonder och program.

- Nätverk inom näringslivsutveckling och företagande
- Internationalisering

Västerbotten - en nära tillgänglig region

Inom detta samverkansområde samlas frågor om investeringar i hållbara transportsystem, hållbar mobilitet och inom digital infrastruktur.

- Kollektivtrafik
- Transportinfrastruktur
- Digitalisering

Västerbotten – en region med hållbara livsmiljöer

Detta samverkansområde handlar om att utveckla och förvalta naturarv, livsmiljöer och en aktiv fritid. Hållbar konsumtion och energianvändning.

- Miljö och klimat
- Samverkan inom samhällsbyggnad
- Aktiv fritid

Västerbotten – en hälsofrämjande region

Länet har precis som andra regioner stora utmaningar inom området hälsa och social välfärd. Området är komplext, då det ofta direkt rör människor och handlar om omfattande system där flera aktörer har överlappande ansvar och befogenheter. Inom överenskommelsen finns följande delområden och verksamheter

- Samverkan och samordning inom hälsa och social välfärd
(Regionala samverkans och stödstrukturer inom socialtjänst och närliggande hälso- och sjukvård)
- FoU Välfärd
- Vård & omsorgscollege
- Nätverk inom området hälsa och social välfärd (Nationella, regionala och lokala nätverk)
- Företrädarskap för kommunerna inför nya lagstiftningar

Västerbotten – en region rik på kompetenser

Utbildning och kompetensförsörjningen är viktig för den regionala utvecklingen. Idag råder brist på rätt kompetens i många sektorer, samt att kommuner och andra aktörer möter utmaningar för att kunna erbjuda god utbildning. I Västerbotten finns sedan länge etablerade strukturer för samverkan inom utbildningsområdet. Dessa strukturer består både av informella strukturer som nätverk, men också mer etablerade institutioner som den gemensamma gymnasieantagningen och verksamheter som Media-center. Inom överenskommelsen finns följande delområden och verksamheter

- Samverkan och samordning inom utbildning och kompetensförsörjning
- Gymnasieantagningen
- Mediacenter
- Arbetsmarknadsfrågor
- Nätverk inom utbildningsområdet

Samverkansorganisation

Grunden för samverkan mellan regionen och kommunerna är lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar. Med grund i denna lagstiftning utser Regionfullmäktige beredningen för samverkan och regional utveckling för att verka för samverkan mellan Region Västerbotten och kommunerna i Västerbottens län i frågor av gemensamt intresse inom regional utveckling. Beredningen styrs av ett reglemente antaget av Regionfullmäktige. Beredningen beskrivs inte mer detaljerat i denna samverkansöverenskommelse eftersom den tillhör Region Västerbottens formella förtroendepersonsorganisation som beslutas av Regionfullmäktige.

Utifrån lagen om regionalt utvecklingsansvar utser kommunerna en primärkommunal delegation med utskott och verksamhetsdelegationer för att samverka mellan kommunerna och Region Västerbotten. Alla delegationer styrs av uppdragsbeskrivningar som antas av Primärkommunala delegationen.

Kommunchefs nätverket och Primärkommunala delegationen ska löpande informeras om processer och händelser av principiell beskaffenhet eller större vikt inom området regional utveckling. Primärkommunala delegationen ger beslutsrekommendationer till kommunerna och regionen i de fall bedömningen görs att gemensamma beslut bör fattas.

Figur 2: Primärkommunernas organisation

Samverkan styrs via samverkansöverenskommelsen och avtal mellan Region Västerbotten och varje enskild kommun i Västerbottens län som antas och upprättas inför varje mandatperiod. Organisationen ersätter Regionförbundet i Västerbottens län. Primärkommunerna har valt att tillsätta en primärkommunal delegation med utskott och verksamhetsdelegationer för att fullgöra sitt uppdrag.

Förtroendepersonsorganisation

För samverkan mellan regionen och kommunerna på förtroendepersonsnivå innehåller överenskommelsen ett antal delegationer.

Varje forum styrs av en uppdragsbeskrivning alternativt ett reglemente som mer detaljerat beskriver form och uppdrag.

Primärkommunala delegationen (PKD)

Den primärkommunala delegationen utgörs av 30 ledamöter från kommunerna där varje kommun utser 2 ledamöter vardera. Utifrån dessa ledamöter utser PKD en ordförande och en vice ordförande som utgör presidiet.

Primärkommunala delegationens arbetsutskott (PKD AU)

Primärkommunala beredningen utser ett arbetsutskott ibland sig som utgörs av 7 ledamöter och 7 ersättare. PKB AU bereder alla ärenden inför PKB.

Delegationen för social välfärd och hälsa (DSH)

Delegationen utgörs av 17 ledamöter från kommunerna.

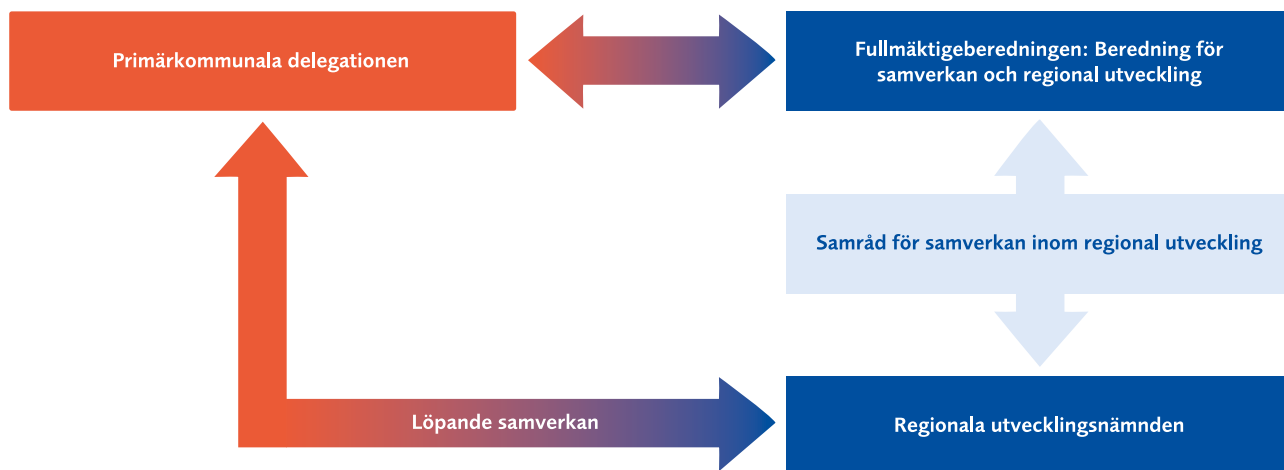
Delegation för utbildning (DU)

Delegationen utgörs av 15 ledamöter från kommunerna.

Vidare verksamhetsdelegationer utses utifrån kommunernas behov.

Figur 3: Förtroendepersonsorganisation i samverkan

Samverkan inom regional utveckling mellan Region Västerbotten och primärkommunerna i Västerbottens län. Inblandade förtroendepersonsorgan är fullmäktigeberedning för samverkan och regional utveckling, regionala utvecklingsnämnden samt primärkommunala delegationen. Samverkan utformas genom löpande samverkan genom inbjudan till varandras sammanträden, gemensamma presidieberedningar samt samråd. Samverkan sker även på tjänstepersonsnivå i form av nätverk.

Samråd för samverkan inom regional utveckling (SRU)

Samrådet består av 7 ledamöter från beredningen för samverkan och regional utveckling och 6 ledamöter från regionala utvecklingsnämnden. Samrådet utgör inget formellt politiskt organ.

Beredning för samverkan och regional utveckling (BSR)

Fullmäktigeberedningen består av 7 ledamöter. Beredningen styrs av ett reglemente antaget av Regionfullmäktige. Beredningen beskrivs inte mer detaljerat i denna samverkansöverenskommelse eftersom den tillhör Region Västerbottens formella förtroendepersonsorganisation som beslutas av Regionfullmäktige.

Tjänstepersonsorganisation

För samverkan mellan regionen och kommunerna på tjänstepersonsnivå innehåller överenskommelsen nätverk. Tjänstepersonsnätverk utformas inom olika verksamhetsområden för att utgöra ett gott beredningsstöd till de ärenden som delegationerna ska behandla. Nätverken samordnas främst av regionala utvecklingsförvaltningen med vissa undantag. Det ska minst finnas ett kommunchefs nätverk.

Kommunchefsnätverk

Nätverket består av 15 kommunchefer/direktörer, där varje kommun i Västerbotten län ska representeras, och leds av den regionala utvecklingsdirektören.

Skolchefsnätverk

Nätverket består av 15 skolchefer, där varje kommun i Västerbotten län ska representeras.

Socialchefsnätverk

Nätverket består av 15 socialchefer, där varje kommun i Västerbotten län ska representeras.

Vidare tjänstepersonsnätverk utses utifrån kommunernas behov.

